

Bölüm 19

PEDİATRİ HEMŞİRELERİNDE ŞEFKAT VE MERHAMET YORGUNLUĞU

Aysel TOPAN¹

Betül AKKOÇ²

GİRİŞ

Merhamet, bir annenin çocuğuna, bir insanın aciz ve savunmasız bireye ya da herhangi bir canlıya karşı derinden hissedilen hüznün ve empati duygularının varlığıdır. Türk Dil Kurumu (TDK) merhameti bir bireyin ya da canlı bir varlığın karşılaştığı kötü durumdan dolayı duyduğu üzüntü acıma duygusu olarak tanımlamıştır (TDK, 2023). Şefkat ise acı çeken bireyin duygularını anlayabilme, bireyin duyguları hissedebilme yoludur (Balinbin & ark., 2020). Her meslekte merhamet ve şefkat tanımları varlığını korumaktadır. Ancak hemşirelerin hasta bireyle kurduğu etkileşimde önemli yere sahiptir. Çünkü hemşireler, hem fiziksel hem de duygusal çökkünlük içinde olan bireylere bakım verme sorumluluğunu üstlenmektedir (Dikmen & Aydın, 2016). Şefkat ve merhamet yorgunluğu ise, acı çekmekte olan ölümcül, korunmasız çocuk ya da yaşlı bireye karşı bakım vermede yaşanan derin hüznün ve onları algılayabilme yeteneğinin gelişmesiyle gerçekleşmektedir. Hemşirelerde görülme sıklığı oldukça fazladır (Yu, Jiang & Shen, 2016). Bakım veren hemşirelerin şefkat ve merhamet yorgunluğunun yükünün altında anksiyete, sekonder travma, stres bozukluğu, moral distres gibi travmalar yatmaktadır (Şirin & Yurttaş, 2015). Özellikle pediatri hemşireleri hem çocuğa hem de ailesine bütüncül merkezli bakım verdiği için travmatik durumlarla sıklıkla karşılaşmaktadır (Gribben & ark., 2019). Pediatri hemşirelerinin olmazsa olmazı empatik ve şefkatli yaklaşım; bakım rolünün temel taşları arasındadır. Ancak bakım veren hemşire ile bakım alan pediatri hastasına, sürekli maruziyet sonucunda pediatri hemşireleri de şefkat ve merhamet yorgunluğu yaşayabilir.

¹ Doc. Dr., Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği AD, aysel.topan@beun.edu.tr, ORCID iD: 0000-0002-5883-0045

² Uzm. Hemşire, Sağlık Bakanlığı, Bartın Kadın Doğum ve Çocuk Hastalıkları Hastanesi, Çocuk Servisi, betulakkoc89@hotmail.com, ORCID iD: 0000-0002-5229-3103

SONUÇ

Şefkat ve merhamet, insanları diğer canlılardan ayrı tutan değerli ve önemli bir duygudur. Özellikle pediatri hemşiresi için şefkatli ve merhametli olmak, oldukça önemli duygular arasındadır. Bakımda şefkatsizlik, hasta bireylerde ihmale yol açarken; fazlası ise adanmışlığa neden olmaktadır. Özellikle mesleğe yeni başlamış olan pediatri hemşireleri için şefkat ve merhamet yorgunluğunu önlemek için bireysel ve yönetsel önlemler alınması yönünde kalıcı ve sürekliliği olan girişimlerde bulunulması gerekmektedir.

KAYNAKLAR

- Balinbin CB V., Balatbat KTR, Balayan ANB, Balcueva MIC, Balicat MGB, Balidoy TAS, vd. (2020). Occupational determinants of compassion satisfaction and compassion fatigue among Filipino registered nurses. *J Clin Nurs.* 29 (5–6):955–63.
- Boykin DM, Himmerich SJ, Pinciotti CM, Miller LM, Miron LR, Orcutt HK. (2018). Barriers to self-compassion for female survivors of childhood maltreatment: The roles of fear of self-compassion and psychological inflexibility. *Child Abuse Negl.* 76(February 2017):216–24.
- Coelho HL, Trindade IA, Mendes AL, Ferreira C. (2021).The mediating role of shame and fear of compassion on the relationship between major life events and depressive symptoms. *Curr Psychol.* 40(9):4553–62.
- Dikmen Y, Aydın Y. (2016). Hemşirelerde Merhamet Yorgunluğu: Ne? Nasıl? Ne Yapmalı? *J hum rhythm.* 2(1):13-21.
- Figley CR, Figley KR. (2017). Oxford Handbooks Online Compassion Fatigue Resilience. 1–21.
- Galiana L, Arena F, Oliver A, Sansó N, Benito E. (2017). Compassion Satisfaction, Compassion Fatigue, and Burnout in Spain and Brazil: ProQOL Validation and Cross-cultural Diagnosis. *J Pain Symptom Manage.* 53(3):598–604.
- Gök GA. (2015). Merhamet Etmenin Dayanılmaz Ağırlığı: Hemşirelerde Merhamet Yorgunluğu Unbearable (Heaviness Of Compassion: Nurses ' Compassion Fatigue). *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilim Fakültesi Dergisi.* 20(2):299–313.
- Gribben JL, Kase SM, Waldman ED, Weintraub AS. (2019). A Cross-Sectional Analysis of Compassion Fatigue, Burnout, and Compassion Satisfaction in Pediatric Critical Care Physicians in the United States. *Pediatr Crit Care Med.* 20(3):213–22.
- Hunt P, Denieffe S, Gooney M. (2019). Running on empathy: Relationship of empathy to compassion satisfaction and compassion fatigue in cancer healthcare professionals. *Eur J Cancer Care.* 28(5):1–8.
- Joeng JR, Turner SL, Kim EY, Choi SA, Lee YJ, Kim JK. (2017). Insecure attachment and emotional distress: Fear of self-compassion and self-compassion as mediators. *Pers Individ Dif.* 112:6–11. Available at: <http://dx.doi.org/10.1016/j.paid.2017.02.048>
- Kase SM, Waldman ED, Weintraub AS. (2019). A cross-sectional pilot study of compassion fatigue, burnout, and compassion satisfaction in pediatric palliative care providers in the United States. *Palliat Support Care.* 17(3):269–75.

- Kelly L, Runge J, Spencer C. (2015). Predictors of Compassion Fatigue and Compassion Satisfaction in Acute Care Nurses. *J Nurs Scholarsh*. 47(6):522–8.
- Maslach C, Jackson SE. (1981). The measurement of experienced burnout. *J Organ Behav*. 2(2):99–113.
- Meyer RML, Li A, Klaristenfeld J, Gold JI. (2015). Pediatric novice nurses: Examining compassion fatigue as a mediator between stress exposure and compassion satisfaction, burnout, and job satisfaction. *J Pediatr Nurs* [Internet]. 30(1):174–83. Available at: <http://dx.doi.org/10.1016/j.pedn.2013.12.008>.
- Mooney C, Fetter K, Gross BW, Rinehart C, Lynch C, Rogers FB. (2017). A Preliminary Analysis of Compassion Satisfaction and Compassion Fatigue with Considerations for Nursing Unit Specialization and Demographic Factors. *J Trauma Nurs*. 24(3):158–63.
- O'Callaghan EL, Lam L, Cant R, Moss C. (2020). Compassion satisfaction and compassion fatigue in Australian emergency nurses: A descriptive cross-sectional study. *Int Emerg Nurs*. 48(June):100785. Available at: <https://doi.org/10.1016/j.ienj.2019.06.008>.
- Pehlivan T. (2017). Compassion Fatigue: The Known, Unknown. *J Psychiatr Nurs*. 9(2):129–34.
- Roney LN, Acri MC. (2018). The Cost of Caring: An Exploration of Compassion Fatigue, Compassion Satisfaction, and Job Satisfaction in Pediatric Nurses. *J Pediatr Nurs*. 40:74–80. Available at: <https://doi.org/10.1016/j.pedn.2018.01.016>.
- Şeremet GG, Ekinci N. (2021). Sağlık Çalışanlarında Merhamet Yorgunluğu, Merhamet Memnuniyeti ve Merhamet Korkusu. *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Derg*. 12(29):330–44.
- Şirin M, Yurttaş A. (2015). Hemşirelik Bakımının Bedeli: Merhamet Yorgunluğu. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Elektronik Dergisi*. 8(2):123–30.
- TDK (2023). *Türk Dil Kurumu Sözlükleri (sozluk.gov.tr)*
- Uslu Y, Demir Korkmaz F. (2017). Emotional Side of The Nurse: Compassion Fatigue. *Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergi*. 33(1):103–13.
- Yu H, Jiang A, Shen J. (2016). Prevalence and predictors of compassion fatigue, burnout and compassion satisfaction among oncology nurses: A cross-sectional survey. *Int J Nurs Stud* [Internet]. 57:28–38. Available at: <http://dx.doi.org/10.10916/j.ijnurs-tu.2016.01.012>
- Zhang Y, Zhang C, Han X, Li W, Wang Y. (2018). Determinants of compassion satisfaction, compassion fatigue and burn out in nursing: A correlative meta-analysis. *Medicine*. 97(26):1–7.